

Coleg Gŵyr Abertawe
Gower College Swansea

Adroddiad Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg i Gomisiynydd y Gymraeg

1 Awst 2019 – 31 Gorffennaf 2020

**Wedi'i baratoi yn unol â gofynion Mesur y Gymraeg
(Cymru) 2011**

**Anna Davies – Hyrwyddwr Dwyieithrwydd
Mawrth 2021**

Cynnwys:

- 1. Cyflwyniad**
- 2. Cyfrifoldebau'r iaith Gymraeg**
- 3. Cydymffurfio â'r Safonau**
  - 3.1 Cydymffurfio â Safonau Cyflenwi Gwasanaeth**
  - 3.2 Cydymffurfio â Safonau Llundio Polisi**
  - 3.3 Cydymffurfio â Safonau Gweithredol**
- 4. Cwynion**
  - 4.1 Cwynion sy'n ymwneud â Safonau Cyflenwi Gwasanaeth**
  - 4.2 Cwynion sy'n ymwneud â Safonau Llundio Polisi**
  - 4.3 Cwynion sy'n ymwneud â Safonau Gweithredol**
- 5. Sgiliau'r Iaith Gymraeg ymysg Staff**
- 6. Hyfforddiant**
- 7. Recriwtio i Swyddi Gwag**
- 8. Manylion Cyswllt**

1. Cyflwyniad

Derbyniodd Coleg Gŵyr Abertawe ei Hysbysiad Cydymffurfio Terfynol o Gomisiynydd y Gymraeg ym Mis Medi 2017. Amlinellwyd yr hysbysiad gyfrifoldeb y Coleg i fodloni 178 o Safonau Statudol y Gymraeg, a sefydlwyd gan Lywodraeth Cymru o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Gosodwyd y Safonau gan Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg.

Diben y safonau yw:

- Sicrhau bod sefydliadau'n ymwybodol o'u cyfrifoldebau a'u disgwyliadau ynglŷn â'r Iaith Gymraeg
- Sicrhau bod siaradwyr Cymraeg yn ymwybodol o'u hawliau ynglŷn â'r Iaith Gymraeg a bod eu disgwyliadau a'r gwasanaethau sy'n ymwneud â'r Gymraeg yn cael eu bodloni
- Sicrhau bod gwasanaethau Cymraeg yn dod yn fwy cyson a chadarn, gan wella eu hansawdd, ar draws y sefydliadau

Mae'n ddyletswydd ar y Coleg i drin y Gymraeg yn hafal i'r Saesneg. Fel rhan o'r safonau, mae'n ofynnol i hybu a hwyluso'r defnydd cynyddol o'r Iaith Gymraeg, gan ei gwneud hi'n haws i bobl ddefnyddio a gwella eu sgiliau Cymraeg, yn y gwaith ac yn eu bywydau bob dydd.

Roedd yn ofynnol i'r Coleg (ar ddymuniad Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg) i gynhyrchu ei adroddiad blynyddol cyntaf erbyn Ionawr 31 2019. Roedd yr adroddiad cychwynnol hwn yn cwmpasu cyfnod 1 Ebrill 2018 i 31 Gorffennaf 2018, tra bydd yr adroddiadau dilynol yn cwmpasu cyfnod o flwyddyn, sef 1 Awst i 31 Gorffennaf bob blwyddyn.

Bydd yr adroddiad hwn yn cynnwys manylion am:

- sut mae Coleg Gŵyr Abertawe wedi cydymffurfio â'r safonau gofynnol yr oedd gennym ddyletswydd i gydymffurfio â hwy yn ystod cyfnod penodol o amser (fesul grŵp Safonau – Cyflenwi Gwasanaeth, Llundain Polisi, Gweithredol);
- nifer y cwynion a dderbyniwyd a'r ffordd yr ymdriniwyd â hwy (fesul grŵp Safonau – Cyflenwi Gwasanaeth, Llundain Polisi, Gweithredol);
- nifer y staff sydd â graddau gwahanol o Sgiliau Iaith Gymraeg, erbyn diwedd y cyfnod dan sylw (coladir ar gyfer cofnodion Safon 158);
- nifer y staff a fynychodd gyrsiau hyfforddi a gynigir yn y Gymraeg yn y cyfnod dan sylw (coladir ar gyfer cofnodion Safon 159);
- canran o gyfanswm y staff a fynychodd cwrs hyfforddi cyfrwng Cymraeg dewisol (coladir ar gyfer cofnodion Safon 159);

- nifer y staff sy'n gwisgo bathodyn a/neu laniard sy'n dynodi eu Sgiliau Iaith Gymraeg, erbyn diwedd y flwyddyn ariannol (coladir ar gyfer cofnodion Safon 160);
- nifer y swyddi gwag newydd a hysbysebwyd gan y Coleg yn ystod y cyfnod penodedig a'u categoriwyd yn ôl gofynion amrywiol Sgiliau'r Iaith Gymraeg (coladir ar gyfer cofnodion Safon 162)

2. Cyfrifoldebau'r Iaith Gymraeg

Mae'r cyfrifoldeb am fonitro a rheoli cydymffurfiaeth â safonau'r Gymraeg o ddydd i ddydd yn rhan o gylch gwaith yr Hyrwyddwr Dwyieithrwydd. Mae'r Hyrwyddwr Dwyieithrwydd yn cael ei rheoli'n uniongyrchol gan y Cyfarwyddwr Cwricwlwm ac Ansawdd ac mae'r ddwy yn cyfarfod bob wythnos. Y Cyfarwyddwr Cwricwlwm ac Ansawdd a'r Pennaeth sydd yn bennaf gyfrifol am Safonau'r Gymraeg.

Yr Hyrwyddwr Dwyieithrwydd sy'n gyfrifol am:

- Hyrwyddo'r Gymraeg a hysbysu dysgwyr a staff o bwysigrwydd yr iaith er mwyn hyrwyddo Cymru ddwyieithog y dyfodol
- Annog a chefnogi dysgwyr a staff i ddatblygu a gwella eu Sgiliau Cymraeg
- Creu cyfleoedd i ddysgwyr a'r staff cyfan i ymarfer, defnyddio a datblygu eu Sgiliau Cymraeg
- Monitro cydymffurfiaeth y Coleg â Rheoliadau Safonau'r Gymraeg
- Hwyluso a hyrwyddo'r broses o normaleiddio'r Iaith Gymraeg ym mhob agwedd o fywyd y Coleg

Yn ogystal â'r dyletswyddau yma, mae'r Hyrwyddwr Dwyieithrwydd, yn gyfrifol am ddatblygu a hyrwyddo darpariaeth gwricwlaidd ddwyieithog a Chymraeg.

Mae'r Hyrwyddwr Dwyieithrwydd yn rheoli swyddi dau gyfieithydd amser llawn yn y Coleg yn ogystal â rôl darlithydd 'Cymraeg fel Sgil Gyflogadwyedd' llawn amser.

Mae'r cyfrifoldebau ym ymestyn ar draws y chwech o gampysau'r Coleg.

Goruchwylir ei gwaith gan y Cyfarwyddwr Cwricwlwm ac Ansawdd, Nikki Neale. Cefnogir eu gwaith hefyd gan Grŵp Llywio'r Iaith Gymraeg, sy'n cynnwys rheolwyr o amrywiaeth o feysydd swyddogaethol a chwricwlaidd ar draws holl gampysau'r coleg. Mae'r grŵp yn cyfarfod 3 gwaith mewn blwyddyn academiaidd, 1 cyfarfod bob tymor. Cadeirir y cyfarfodydd gan Bennaeth y Coleg, Mark Jones.

Rydym yn adolygu'n rolau yn barhaus ac yn adnewyddu'n strategaethau er mwyn datblygu'r defnydd o'r Gymraeg yn y Coleg, ac yn atgyfnerthu'r gydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg, yn benodol.

3. Cydymffurfio â'r Safonau

Disgwylir i bob Coleg Addysg Bellach yng Nghymru gydymffurfio â Safonau Iaith Gymraeg penodedig o fis Ebrill 2018 gyda chydymffurfiaeth lwyr â Hysbysiadau Cydymffurfio erbyn Hydref 2018. Bu'r Swyddog Iaith Gymraeg yn gyfrifol am y Safonau dros gyfnod yr adroddiad yma, ac fe oedd yr Hyrwyddwr Dwyieithrwydd ar gyfnod mamolaeth o Ebrill 2019 tan Ebrill 2020. Ers Gorffennaf 2020 mae'r Hyrwyddwr Dwyieithrwydd wedi ymgymryd a dyletswyddau'r Swyddog Iaith Gymraeg ar ol iddi ymddeol. Ers hynny, mae'r Hyrwyddwr Dwyieithrwydd wedi cyfarfod yn uniongyrchol â phob Rheolwr ardal Swyddogaethol ac wedi creu cyfres o ganllawiau i'r staff sy'n ymwneud â Safonau penodol. Cedwir y canllawiau yma ar borth staff newydd y Coleg, dan ddolen o'r enw "*Using Welsh at Work*". Mae cydymffurfio â'r safonau yn eitem reolaidd ar agendâu cyfarfodydd tîm ardaloedd swyddogaethol, yn ogystal â chyfarfodydd rheolwyr ardal dysgu. Rydym yn defnyddio dogfen werthuso a chynllunio gweithredau i'r ardaloedd swyddogaethol. Defnyddir y ddogfen wrth fesur lefel ac effeithlonrwydd y cydymffurfio, yn ogystal ag er mwyn trafod datblygiadau pellach ac unrhyw gynnydd sydd wedi digwydd o dymor i dymor.

3.1 Cydymffurfio â Safonau Cyflenwi Gwasanaeth

Datblygodd Swyddog yr Iaith Gymraeg ganllawiau a dosbarthwyd i'r staff. Cafwyd hefyd eu uwchlwytho i Borth y Staff o dan ddolen "*Using Welsh at Work*" er mwyn hysbysu'r defnyddwyr o ofynion Safonau Cyflenwi Gwasanaeth SIG (Safonau'r Gymraeg). Mae rhai wedi cael eu rhannu â staff mewn rolau penodol yn unig. Cynigir canllawiau ar:

- Ateb y ffôn a rheoli galwadau cyfrwng Cymraeg.
- Cyfatebiaeth
- Arddangosiadau o ddeunyddiau cyhoeddus mewn digwyddiadau/arddangosfeydd
- Dogfennau a Chyhoeddiadau
- Arwyddion Cyfarfodydd a Hysbysiadau
- Hyrwyddo gwasanaeth
- Troedynnau E-byst ac ymatebion awtomatig
- Gwasanaethau cyfieithu

Anogir staff sydd yn medru yn y Gymraeg i wisgo laniardiau a/neu fathodynau "Cymraeg yn y Gwaith", fel ffordd o nodi eu bod yn siaradwyr neu'n ddysgwyr y Gymraeg. Mae cyswllt uniongyrchol eisoes wedi ei wneud gyda'r aelodau yma o staff, a derbyniwyd eu caniatâd i'w hadnabod yn ôl eu henwau, eu rolau a lleoliad eu campws. Gwneir hyn fel bod modd ymateb iddynt yn Gymraeg ar faterion sy'n ymwneud ag ymholiadau, phynciau a gwybodaeth am y gwasanaeth. Mae eu manlyion i'w cael ar y Cyfeiriadur Ffôn, fel bod modd cysylltu a'u hadnabod yn hwylus.

Er mwyn adnabod dysgwyr sydd yn meddu ar Sgiliau Iaith Gymraeg, gofynnir ffurflen gais y Coleg i ddysgwyr nodi:

- a. eu hiaith gyntaf
- b. os ydynt yn rhugl neu beidio, neu'n methu siarad Cymraeg o gwbl.
- c. a fyddent yn hoffi derbyn gohebiaeth trwy gyfrwng y Gymraeg
- d. a fyddent yn hoffi astudio yn ddwyieithog neu trwy gyfrwng y Gymraeg os/lle y bo modd
- e. eu cymhwyster Iaith Gymraeg orau

Coladir y wybodaeth yma a'i cedwir yn ganolog yn Swyddfeydd y Gyfadran, er mwyn sicrhau gohebiaeth Gymraeg/Dwyieithog dewisol ac er mwyn helpu i gynllunio ar gyfer cymorth a darpariaeth cyfrwng Cymraeg (nad yw'n cynnwys gohebiaeth sy'n gysylltiedig â chynnwys cwrs, oni bai ei fod yn gwrs sydd ag elfen o ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg/Dwyieithog, gan nad yw hyn yn ofynnol yn ôl Safonau'r Iaith Gymraeg).

Mae'r holl ddogfennau cyffredinol sy'n ymwneud â'r Coleg yn cael eu darparu i'r dysgwyr ar ffurf ddwyieithog. Cymhaliwyd awdit gan Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg mewn perthynas â hyn ar dri achlysur yn ystod 2018-19, ac roedd bob ffurflen oedd yn rhan o'r awdit ar-gael yn Gymraeg a Saesneg.

Mae pob aelod o'r staff yn ymwybodol o'r gofyniad i ateb y ffôn gyda chyfarfodiad dwyieithog, gan ddefnyddio'r Gymraeg yn gyntaf. Maent hefyd yn gwybod sut i ddilyn y cyfarwyddid o gyfeirio siaradwr Cymraeg i gydweithiwr sy'n gallu cynnig gwasanaeth Gymraeg, os dymunir felly.

Darparodd y Swyddog yr Iaith Gymraeg blaenorol hyfforddiant blaen-y-tŷ ac i aelodau allweddol eraill o staff y maes swyddogaethol, ar sut i weithredu'n ddwyieithog ar y ffôn.

Mae gwefan y Coleg ar gael yn y Gymraeg neu'n Saesneg. Cynhaliwyd awdit yn ymwneud â hyn gan Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg ar dri achlysur yn ystod 2018-19 a dargafuwyd nad oedd rhai 'cardiau cwrs' ar gael yn Gymraeg ar y wefan. Erbyn hyn mae'r wefan ar gael yn gwbl ddwyieithog.

Mae gan y Coleg feddalwedd cyfrifiadurol ar gyfer gwirio sillafu a gramadeg Cymraeg, a sicrhawyd bod y gwasanaeth hwn ar gael ar holl gyfrifiaduron y Coleg yn ystod 2019.

Mae'r Coleg wedi cynnig gwasanaeth gyfieithu ers amser hir, a gall staff wneud cais cyfieithu drwy ddilyn y ddolen sydd i'w gweld yn adran "*Using Welsh at Work*" ar Borth y Staff neu drwy'r 'Swyddfa Rhithiol' os ydyn yn gweithio o adre. Mae cyfieithu ar gael o'r Saesneg i'r Gymraeg ac o'r Gymraeg i'r Saesneg, a darperir gwasanaeth prawf ddarllen, yn y ddwy iaith, gan gyfieithwyr y Coleg yn ogystal.

Mae dysgwyr yn cael gwybod am eu hawliau penodol sy'n ymwneud â Safonau'r Gymraeg (e.e. yr hawl i dderbyn gohebiaeth Gymraeg, tystysgrifau Cymraeg, sesiynau cwnsela Cymraeg a thiwtor personol sy'n gallu siarad Cymraeg). Hysbysir yr wybodaeth yma ar wefan y Coleg ac yn y prospectynau Coleg, mewn Nosweithiau Agored and yn ystod y broses Ymrestru yn ogystal ag yn y cyfnod Anwytho. Mae'r Coleg yn gwneud defnydd o'r posteri gan Swyddfa Comisynydd y Gymraeg, "Mae Gen Ti Hawl", i atgyfnerthu'r wybodaeth hon.

Cyflwynir negeseuon cyfryngau cymdeithasol corfforaethol y Coleg yn Gymraeg a Saesneg ar yr un pryd; cynhaliwyd awdit yn ymwneud â hyn gan Swyddfa Comisynydd y Gymraeg ar dri achlysur yn ystod 2018-19, lle nodwyd bod yr holl negeseuon cyfryngau cymdeithasol ar gael yn y ddwy iaith.

Mae'r dysgwyr yn derbyn sesiynau anwytho sy'n cynnwys gwybodaeth am gymorth cyfrwng Cymraeg, yn ogystal â gweithgareddau a chyfleoedd cyfrwng Cymraeg sydd ar gael iddynt yn ystod eu hamser yn y Coleg. Galluoga hyn felly i'r myfyrwyr ymarfer, datblygu a mwynhau eu Sgiliau iaith Gymraeg. Mae rhai sesiynau tiwtorial wedi'i neilltuo ar gyfer codi ymwybyddiaeth o'r iaith Gymraeg a diwylliant Cymreig, yn ogystal â rhoi gwybod i fyfyrwyr am wyliau a dathliadau Cymreig penodol. Datblygir ethos Gymreig gref a atgyfnerthir gan y gweithgareddau niferus a drefnir gan yr Hyrwyddwr Dwyieithrwydd trwy gydol y flwyddyn academiaidd. Erbyn hyn mae bob myfyriwr llawn-amser a Dysgu yn y Gweithle yn cwblhau modiwl e-tiwtorial Prentis-iaith a ddatblygwyd gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol. Mae o'n datblygu sgiliau sylfaenol yn y Gymraeg fel bod pawb yn gallu cyfarch o leiaf yn y Gymraeg.

Mae'r holl ddogfennau sy'n ymwneud â thendrau yn adlewyrchu goblygiadau'r Coleg o dan Safonau'r iaith Gymraeg (Safonau 80-84).

3.2 Safonau Llunio Polisi

Cynhelir Aseidiadau effeithiolrwydd cydraddoldeb ar bolisiau newydd ac ar rai sydd wedi'u hadolygu a'u diwygio, er mwyn sicrhau (ymysg materion cydraddoldeb eraill) bod;

- a. y Gymraeg yn cael ei thrin yn hafal â'r Saesneg, ym mhob agwedd o fywyd y Coleg
- b. cyfleoedd ar gael i staff, dysgwyr a chymdeithas ehangach y Coleg ddefnyddio'r Gymraeg
- c. gwneir bob ymdrech i annog mwy neu well defnydd o'r Gymraeg yng ngweithgareddau bob-dydd y Coleg.

Bydd canlyniadau'r Aseidiadau effeithiolrwydd cydraddoldeb (a dogfennau ymgynghori perthnasol) yn cael eu hystyried yn unol â'r iaith Gymraeg. Yn dilyn hyn, caiff gwelliannau eu gwneud lle y bo'n briodol er mwyn bodloni gofynion Safonau'r Gymraeg.

Mae Polisi Achwyn y Coleg yn adlewyrchu goblygiadau'r coleg o dan y Safonau iaith Gymraeg. Mae'r Hyrwyddwr Dwyieithrwydd yn darparu sesiynau rhyngweithiol mewn diwrnodau Anwytho Staff Newydd, er mwyn hyrwyddo'r Safonau a'r cymorth sydd ar gael ar draws y Coleg sy'n ymwneud â'r Gymraeg. Defnyddir y sesiynau hefyd er mwyn herio a darbwylo pobl sydd yn meddu ar safbwyntiau ac agweddau ystrydebol tuag at yr iaith Gymraeg a'i diwylliant. Mae'r Hyrwyddwr Dwyieithrwydd hefyd yn gallu cynnig sesiynau tiwtorial yn y dosbarth i ddysgwyr, gan ehangu ar faterion sy'n ymwneud â'r iaith Gymraeg a'i diwylliant. Pwysleisir hefyd yn y sesiynau bod y Gymraeg yn sgil gyflogadwyedd defnyddiol.

3.3 Safonau Gweithredol

Cyhoeddwyd Polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol, at bwrpas hyrwyddo a sicrhau defnydd o'r iaith nol yn mis Mai 2020. Mae i'w gweld ar ein gwefan.

Gofynnir i bob cyflogai a hoffai gael gohebiaeth drwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg. Mae cyflogeion yn mynegi eu dewis iaith yn yr adran "All About Me" ar y Porth Staff. Mae'r wybodaeth hon yn cael ei chasglu gan yr Adran Adnoddau Dynol ac mae'r ohebiaeth yn cael ei darparu yn ôl dewis yr unigolyn.

Mae'r tabl isod yn cofnodi'r ymatebion ar gyfer 2019-20:

Dymunaf dderbyn gohebiaeth wrth yr adran AD yn:

Gymraeg	6	0.6%
Saesneg	533	51%
Dim gwahaniaeth	15	1%
Heb ymateb	483	47%
	1037	100%

Bydd yr holl bolisiâu a gyhoeddir gan yr Adran Adnoddau Dynol sy'n ymwneud â recriwtio a chyflogaeth yn y Coleg ar gael yn y Gymraeg a'r Saesneg. Mae'r holl ddogfennaeth sy'n ymwneud â'r broses recriwtio ar gael yn ddwyieithog, gan gynnwys hysbysebion swyddi, swydd-ddisgrifiadau, manylebau person, a ffurflenni ymgeisio.

Mae polisiâu sy'n ymwneud â chwynion staff a gweithdrefnau disgyblu wedi cael eu hystyried o ran Safonau'r Gymraeg, ac mae darpariaeth wedi'i wneud i ganiatáu i staff ddefnyddio'r Gymraeg drwy'r prosesau os oes angen, er bydd hyn drwy gyfieithu ar y pryd gan amlaf.

Mae gan y Coleg wybodaeth benodedig ar-lein ar gyfer gwasanaethau a darpariaeth iaith Gymraeg, sydd ar gael i'r holl staff ac mae'n cynnwys:

- Safonau'r Gymraeg
- Hysbysiad Cydymffurfio'r Coleg o Gomisiynydd y Gymraeg
- Adnoddau a dolenni i gyrsiau ar-lein i ddysgu Cymraeg
- Terminoleg ac adnoddau sy'n benodol i'r pwnc
- Gwybodaeth ac adnoddau am ddysgu seiliedig ar waith
- Dulliau dysgu dwyieithog

Mae unrhyw bolisiau sy'n dod o dan y Safonau wedi'i cyfieithu i'r Gymraeg ac maent ar gael ar Intranet Staff y Coleg. Mae polisiau sy'n berthnasol i fyfyrwyr neu'r cyhoedd ar gael ar wefan y Coleg.

Mae Gweithdrefn Achwyn y Coleg yn adlewyrchu gofynion y Safonau iaith Gymraeg mewn perthynas â Chwynion (Safonau 119-122). Mae meddalwedd ar gyfer gwirio sillafu a gramadeg Cymraeg ("Cysgliad") ar gael ar holl gyfrifiaduron y Coleg. Mae holl aelodau'r staff wedi derbyn deurnyddiau canllaw i sicrhau defnydd o lofnodion e-bost dwyieithog a negeseuon allan-o'r-swyddfa sy'n ddwyieithog; gellir dod o hyd i'r canllawiau hyn yn yr adran "Defnyddio'r Gymraeg yn y Gweithle" ar intranet y staff.

Mae'r Swyddog Iaith Gymraeg wedi paratoi dogfen hunan-werthusiad a chynllunio sy'n cael ei gyflwyno ar draws holl feysydd-gweithredol y Coleg, ac sy'n arwain at drafodaethau pellach rhwng yr Hyrwyddwr Dwyieithrwydd a Rheolwyr unigol er mwyn sicrhau datblygiad pellach o ran gwasanaethau cyfrwng Cymraeg yn y coleg.

Roedd 30 o aelodau staff wedi dechrau dosbarthiadau "Cymraeg Gwaith" yn ystod oriau coleg yn 2019-20 i ddatblygu eu sgiliau iaith a'u hyder ymhellach o ran defnyddio'r Gymraeg, ac roedd pawb wedi cymryd rhan am weddill y flwyddyn academaidd. Mae 99 aelod o staff wedi cofrestru ar gyrsiau arlein 10 awr Cymraeg Gwaith hyd at Gorffennaf 2020. Bu 32 aelod o staff wedi cofrestru ar y cyrsiau rhwng Awst 2019 a Gorffennaf 2020..

4. Cwynion

4.1 Cwynion yn ymwneud â Safonau Cyflenwi Gwasanaethau

Ni chafwyd unrhyw gwynion

4.2 Cwynion yn ymwneud â Safonau Llunio Polisi

Ni chafwyd unrhyw gwynion.

4.3 Cwynion sy'n ymwneud â Safonau Gweithrediadol

Ni chafwyd unrhyw gwynion

Os bydd y Coleg yn derbyn unrhyw gwynion yn ymwneud â Safonau'r Gymraeg bydd yn delio â nhw yn yr un ffordd ag unrhyw gŵyn arall, gan ddefnyddio Gweithdrefn Gwyno'r Coleg. Dylid cyfeirio unrhyw gŵyn at y Cyfarwyddwr Cwricwlwm ac Ansawdd yn y lle cyntaf, a fydd yn sicrhau bod gweithdrefnau'r Coleg yn cael eu dilyn. Cedwir copïau o'r holl gwynion ysgrifenedig i'r Coleg.

5. Sgiliau Staff

Nifer y cyflogeion sydd â sgiliau iaith Gymraeg ar ddiwedd y flwyddyn dan sylw:

78 o siaradwyr Cymraeg rhugl - Lefel 3 neu 4 (7% o holl staff y Coleg)

68 o siaradwyr Cymraeg - Lefel 1 neu 2 (6% o holl staff y Coleg)

258 o siaradwyr Cymraeg - Lefel Mynediad (25% o holl staff y Coleg)

Yn ystod y cyfnod yma cyflogwyd 1049, gyda 645 o staff yn nodi 'Dim sgiliau Cymraeg' neu heb nodi ei sgiliau o gwbl, sef 61%.

1 Awst 2019 – 31 Gorffennaf 2020

6. Hyfforddiant

Nifer y staff a fynychodd gyrsiau hyfforddi yn Gymraeg yn ystod y flwyddyn, a'r % o gyfanswm nifer y staff sy'n mynychu'r cwrs drwy gyfrwng y Gymraeg:

- a. Recriwtio a Chyfweld
- b. Rheoli Perfformiad
- c. Gweithdrefnau Cwyno a Disgyblu
- d. Rhaglen Anwytho
- e. Delio â'r Cyhoedd
- f. Iechyd a Diogelwch

Dim ar gyfer: a,b,c,e, f.

Ar gyfer : d – Rhaglen Anwytho, mae'r holl staff newydd yn mynd i sesiwn "Iaith a Diwylliant Cymru" 45 munud a gyflwynir gan y Hyrwyddwr Dwyieithrwydd. Cyflwynir hyn trwy gyfrwng y Saesneg yn bennaf, ond gyda rhywfaint o Gymraeg, yn dibynnu ar sgiliau ieithyddol y rhai sy'n bresennol.

1 Awst 2019 – 31 Gorffennaf 2020

Nifer yr aelodau staff sy'n gwisgo bathodyn ar ddiwedd y flwyddyn ariannol:

Mae'r holl aelodau staff yn cael gwybod am y bathodynau a'r laniardiau i ddangos pwy sy'n siarad Cymraeg, ac mae'r rhain ar gael gan y

Hyrwyddwr Dwyieithrwydd, Adnoddau Dynol ac ar bob derbynfa. Mae'r Coleg yn annog y defnydd o'r rhain drwy'r adran "Defnyddio'r Gymraeg yn y Gweithle" ar y Porth Staff ac mae 70 aelod o staff wedi derbyn nathodyn 'Cymraeg' gan yr adran Adnoddau Dynol. Mae'n bwysig nodi hefyd bod rhai pobl yn gwisgo bathodyn eisioes ac felly ddim wedi nodi yn y ffigyrau yma.

1 Awst 2019 - 31 Gorffennaf 2020

7. Recriwtio i Swyddi Gwag

Nifer y swyddi newydd a gwag a hysbysebwyd gennych rhwng 1 Awst 2019 a 31 Gorffennaf 2020 a gafodd eu categorio yn ôl gofynion amrywiol o ran sgiliau Iaith Gymraeg:

Hysbysebodd y Coleg am gyfanswm o 100 swydd rhwng 1 Awst 2019 a 31 Gorffennaf 2020.

Ni apwyntiwyd ar 13 achlysur, gan adael 87 o benodiadau newydd.

Swyddi a hysbysebwyd fel Cymraeg Hanfodol:

	Hysbysebwyd fel:	Lefel sgil yn y Gymraeg gan yr un a benodwyd:
Rheolaethol	0	0
Dysgu ac Addysgu	0	0
Cefnogi Busnes	1x L3 2 x L4	1x heb ei lenwi 2 x L4

Swyddi a hysbysebwyd fel Cymraeg Delfrydol:

	Hysbysebwyd fel:	Lefel sgil yn y Gymraeg gan yr un a benodwyd:
Rheolaethol	1 x Mynediad 2 x L1 4 x L2	L1 1 x L2 a 1 x Dim Cymraeg 1 x L1 a 3 x Dim Cymraeg
Dysgu ac Addysgu	27 x Mynediad 1 x L3	11 x Mynediad 1 x L3 10 x dim Cymraeg 5 x heb eu llenwi 1 x L1
Cefnogi Busnes	31 x Mynediad	7 x Mynediad 1 x L1 1 x L2

	10 x L1	18 x Dim Cymraeg 4 x heb eu llenwi 2 x Mynediad 2 x L4 4 x Dim Cymraeg 2 x heb eu llenwi
	11 x L3	1 x L4 2 x Mynediad 1 x L1 7 x Dim Cymraeg
	8 x L4	3 x Dim Cymraeg 1 x L2 1 x L4 2 x Dim Cymraeg 1 x heb ei llenwi
	1 x Dim Cymraeg	1 x Dim Cymraeg
CYFANSWM	100	87

1 Awst 2019 – 31 Gorffennaf 2020

8. Manylion Cyswilt

Os oes angen rhagor o wybodaeth arnoch am yr adroddiad hwn, cysylltwch â:

Anna Davies - Hyrwyddwr Dwyieithrwydd

anna.davies@gcs.ac.uk